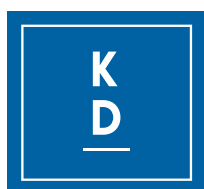

Hållbar utveckling i ett växande Mora med stärkt samhällsgemenskap

MoraAlliansens politiska plattform 2019-2022

Innehåll

HÅLLBAR UTVECKLING I ETT VÄXANDE MORA MED STÄRKT SAMHÄLLSGEMENSKAP.....	4
Gemensam vision för Mora	4
TILLVÄXT, NÄRINGS LIV OCH UTVECKLING	5
Mora är noden och knutpunkten i Norra Dalarna	5
Infrastrukturen måste fungera	5
Positiv utveckling av näringslivet	6
Upphandling	6
Maten ska vara närproducerad och tillagad i Mora	6
Kompetensförsörjning	7
Det behövs fler bostäder i Mora	8
Det hållbara Mora.....	8
Kultur, idrott och fritid bidrar till en attraktiv kommun som sätter oss på kartan	9
Moras utvecklingsmöjligheter ska utredas	9
Ökad valfrihet	10
Vi vill arbeta tillsammans med de goda krafterna i samhället	10
HÅLLBAR UTVECKLING OCH EKONOMISK HUSHÅLLNING	11
Det behövs tydliga processer och en god planering	11
FÖRSKOLA TILL HÖGSKOLA – I MORA FINNS MÖJLIGHETER	12
Hemmen och förskolan lägger grunden	13
Fritidshem	13
Grundskolans resultat ska förbättras	14
Gymnasieskola.....	15
Fortsatt utbildning i Mora.....	15
TRYGGHET, VÄLFÄRD OCH HÄLSA.....	16
Mora kommunen vill ha fler invånare	16
Medarbetarna i kommunen är en viktig resurs.....	16
Öka möjligheterna till egen försörjning och integration	17
Vård och omsorg ska ha god kvalitet och gärna samordnas	18
Samverkan för fortsatt trygghet i Mora.....	19
Inflytande och delaktighet ska öka	19
Ungdomars inflytande behöver stärkas.....	19

Hållbar utveckling i ett växande Mora med stärkt samhällsgemenskap

”Trygghet, tradition och tillväxt” - Centerpartiet, Morapartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna samverkar i Mora kommun, och denna samverkan bygger på en politisk plattform och ett samverkansavtal. Detta utgör grunden för den politiska stabilitet som ska leda till en långsiktig och hållbar utveckling i Mora.

De stora utmaningarna framöver handlar om kompetensförsörjning, bostadsbrist och infrastruktur, trygghet och behovet av stärkt samhällsgemenskap. Hög sysselsättning är viktigt för att kunna upprätthålla välfärden i kommunen. Behovet av bostäder är stort och fortsatt byggande behövs för att Mora ska fortsätta att växa. En fungerande infrastruktur krävs då många varor och tjänster samt en stor arbetspendling sker varje dag. En hållbar strategisk utveckling krävs för att kunna möta de stora behoven. Mora är en attraktiv kommun och här kan man leva det goda livet. Här finns ett stort utbud av kultur, fritid och idrott som behöver både värnas och utvecklas. Mora är en stark drivkraft i en mycket attraktiv besöksregion, vilket tillsammans med ett brett näringsliv inom såväl handel, tjänsteproduktion och tillverkningsindustri, ger oss förutsättningar och möjligheter.

Mora ska marknadsföras som en växande kommun och det är en prioriterad målsättning att Mora ska öka i folkmängd. För att lyckas behövs ett starkt näringsliv där företag utvecklas och nya etableras. Kommunens skatteintäkter ska räcka till mycket, men de räcker inte till allt. Att kunna prioritera är därför viktigare än någonsin.

Gemensam vision för Mora

Den gemensamma visionen för Mora ska skapa en känsla av mening, helhet och engagemang. Visionen har tagits fram i samverkan och ska utvecklas vidare tillsammans med ideella föreningar, organisationer, kyrkorna och näringslivet. Tillsammans bygger vi ett växande Mora med en hållbar utveckling.

Vision: Regionstad Mora – för ett aktivt liv.

Löftet: Att erbjuda de bästa möjligheterna för ett aktivt liv.

Tillväxt, näringsliv och utveckling

Mora är noden och knutpunkten i Norra Dalarna

Mora har ett strategiskt läge som centralort för Norra Dalarna. Förutsättningarna är goda för att Mora ska kunna utvecklas ytterligare inom flera näringslivsområden. Vår välfärd förutsätter att det finns företag som skapar jobb och genererar skatteintäkter. För att skapa tillväxt och fortsatt god sysselsättning behövs ett fortsatt gott företagsklimat. En mängd små och medelstora företag bidrar till att stärka mångfalden inom näringslivet och minskar kommunens sårbarhet. Mora har framgångsrika teknikföretag som präglas av hög kompetens och stark entreprenörsanda. Den expanderande besöksnäringen har stora utvecklingspotential.

Infrastrukturen måste fungera

För att Mora ska kunna förverkliga framtida tillväxt, inflyttning och etablering av nya verksamheter måste vi ha en väl fungerande och bekväm persontrafik på landsväg, järnväg och flyg. Mora ska vidareutvecklas som trafikknutpunkt och därmed bidra till regionförstoring som lockar nya inflyttare, underlätta arbetspendling och medverka till att behålla de Morabor som arbetar på annan ort. Moras infrastruktur behöver därför förbättras. Mora kommun ska därför verka för att Region Dalarna, Trafikverket och regeringen tidigarelägger projektet med att förbättra genomfartstrafiken i Mora. Vi ska även arbeta för att få fler att åka med kollektivtrafiken utan ökade kostnader. Det sker en stor inpendling till Mora varje dag, och en del pendlar även till

andra kommuner för att arbeta. Det måste vara enkelt att arbetspendla och på vårt resecentrum kopplas tåg, buss, bil, gång- och cykelvägar ihop för att skapa ett effektivt och bekvämt resande. Vasaloppsvägen Mora – Sälen behöver förbättras dels för att öka trafiksäkerheten men också för att bidra till den arbetsmarknadsförstoring som kommer att ske när turist- och besöksnäringen i norra och västra Dalarna expanderar. Dalabanan Mora – Stockholm är en huvudprioritering för oss och en förutsättning för att klara både gods- och persontransporterna.

Mora flygplats har en viktig strategisk betydelse för fortsatt utveckling och tillväxt i kommunen. Flygplatsen har en avgörande transportpolitisk betydelse för industri- och tjänsteföretag samt besöksnäringen vad gäller tillgänglighet, regional utveckling och sysselsättning på både kort och lång sikt. Det är viktigt att det finns en nära och jämlik vård i norra Dalarna och då måste ambulansflyget kunna trafikera på Mora flygplats. För att det ska fungera måste det finnas en öppen flygplats i Mora. Det nuvarande stoppet i reguljärtrafiken är förödande för näringslivet och arbetsmarknaden i den norra delen av Dalarna men även för vården.

Att göra:

- Fiberutbyggnaden ska vara fortsatt offensiv.
- Säkerställa att genomförandet av Genomfart Mora sker under mandatperioden.
- Arbeta för trafikplikt Mora-Arlanda.

Positiv utveckling av näringslivet

Mora behöver en hållbar samhällsutveckling. Vi tror på företagare och på människors vilja att göra rätt. För att näringslivet ska kunna utvecklas behövs en god kommunikation mellan kommunens tillsynsenheter och företagen. Det leder till en högre kompetens och en tydligare dialog. Förtroendevalda och kommunala tjänstemän ska verka stödjande i sitt bemötande och myndighetsutövning gentemot näringsliv, organisationer och föreningar. Mora kommun ska ha en positiv inställning till entreprenörer som vill skapa evenemang eller andra arrangemang. Det måste vara enkelt att göra rätt från början. Med en förenklad hantering kan nivån höjas när det gäller säkerhet, kvalitet och miljö. Lagar och regler ska följas men tillämpningen behöver bli smidigare. Myndighetsutövningen måste stämma överens med de lokala politiska ambitionerna kring hållbar tillväxt. Vi vill införa en tillsyns- och avgiftsmodell som leder till en bra dialog och ökad kunskap mellan de som utövar tillsyn och företagare. Modellen har prövats i flera kommuner och kallas Rättviksmodellen. Mora ska uppfattas som den hjälpsamma kommunen och skapa förutsättningar så att näringslivet kan utvecklas.

Att göra:

- Gott bemötande och god kommunikation ska vara självklart för alla som arbetar i kommunen.
- Fortsatt marknadsföra Forum Mora.
- Kommunen ska stödja entreprenörskapet i Mora för att bevara och utveckla Moraandan.
- Mora kommun ska införa Rättviksmodellen.

Upphandling

Ambitionen är att alla upphandlingar ska delas upp så att fler företag lämnar anbud. Detta förutsätter att anbudsförfarandet präglas av enkelhet. Med fler och mindre upphandlingar kan det regionala näringslivet vara med och konkurrera. Genom att ställa krav vid upphandling av livsmedel, produkter och tjänster kan vi åstadkomma ökad kvalitet. Vi ser småskalighet och mångfald som en framgångsfaktor för Mora kommun. Upphandlingskraven ska förtydligas och vi vill ställa sociala och miljömässiga krav vid upphandling.

Maten ska vara närproducerad och tillagad i Mora

Mat som serveras till barn och äldre ska vara nyttig, god och präglas av matglädje. Maten ska lagas i Mora och så långt det är möjligt tillagas av närodlade produkter. Barn ska få kunskap om hur den mat de äter produceras. Vi vill även framöver ha närodlad och närproducerad mat. Livsmedel som upphandlas ska vara producerade i enlighet med svensk djurskyddslagstiftning. Upphandlingarna av mat, produkter och tjänster ska delas i mindre delar så att även mindre leverantörer kan lämna anbud till kommunen.

Att göra:

- Kommunen ska arbeta aktivt med information och dialog om upphandlingar.
- Upphandlingar ska delas i mindre delar. Städning, vaktmästeri, snöröjning, fritidsverksamhet och liknande verksamheter får gärna upphandlas i geografiska delar.

Kompetensförsörjning

Samarbetet mellan skola och näringslivet behöver utvecklas. Kompetensförsörjningen är en av de tuffaste utmaningarna och här behövs strategiska satsningar. Det finns flera nätverk och samarbeten som kan utvecklas till att göra gemensamma satsningar. För att klara behoven behövs inflyttning och därför är fortsatt fokus på fler bostäder fortsatt stort.

Våra ungdomar är också en viktig resurs, och vårt gymnasium har en stor betydelse för arbetsmarknaden. De unga behöver en större inblick i kommunens behov på arbetsmarknaden, så därför erbjuds elever som går ut klass nio och första året på gymnasiet ferieprikplatser i den offentliga, ideella och privata sektorn. Det här är en viktig satsning för kompetensförsörjningen och det är därför angeläget att utvärdera och se över utplägget ifall det behöver utvecklas.

Det behövs även satsningar som underlättar att fler startar och bedriver företag.

Mora är präglad av entreprenörsanda och finns många duktiga och drivande entreprenörer. Ungt företagande, UF, erbjuds idag på Mora gymnasium. Det är endast några program som erbjuder eleverna möjligheten, och detta borde erbjudas fler. UF borde även introduceras på högstadiet så att elever tidigt får möjlighet att studera och få insikt i företagande.

Att göra:

- Ferieprikten ska utvecklas och bli mer flexibel för att kunna nå fler.
- Utveckla Ungt Företagande i gymnasieskolan samt utreda möjligheten att även omfatta grundskolan.

Det behövs fler bostäder i Mora

Behovet av bostäder är stor och det behövs fler, gärna i trä. Det finns attraktiva områden och det planeras för fler. Vi arbetar för ett integrerat Mora och våra bostadsområden ska innehålla ett blandat utbud av bostadsformer på samma område. Att bygga kostnadseffektivt och samtidigt ta social och ekologisk hänsyn ska vara en självklar del i kommunens exploateringsplaner. Alla kreativa lösningar för att öka bostadsbyggandet ska prövas. Vår ambition att bygga klimatsmarta hus i trä med hiss ska vara vägledande då exploateringsavtal skrivs med kommunen. Det ska alltid finnas planlagd mark tillgänglig för att kunna bygga bostäder, handel och industri. Möjligheten att bygga i strandnära lägen på landsbygden och centrumnära ska finnas i Mora. Vi ska beakta bygdens unika arkitektur- och kulturarv vid planering och byggande av bostäder. Våra befintliga bostadsområden ska utvecklas och nya ska planeras utifrån där Moraborna vill bo. Vi värnar om en varsam förtätning av tätorten. Det kommunala bostadsbolaget är en viktig aktör för att åstadkomma nya hyreslägenheter.

Att göra:

- Nya bostadsområden ska vara trygga, hållbara och planeras utifrån ekologiska, sociala, kulturella och ekonomiska perspektiv.
- Attraktiva lägen måste erbjudas marknaden för att få igång byggnation av bostäder.
- Det kommunala bostadsbolaget ska arbeta för att nya hyresrätter byggs. Kommunen och Morastrand AB ska eftersträva att bygga i trä utifrån den antagna trästrategin.
- Alla nya kommunala byggnader och hus som uppförs av Morastrand ska ha solceller.
- Vi ska jobba vidare med investeringar i energi- och tjänsteprojektet för att sänka energiåtgången och därmed kostnaden.

Det hållbara Mora

För att fortsätta växa behövs en hållbar strategi. Mora kommun har antagit en hållbarhetsstrategi, Strategi Hållbara Mora. Hållbarhet, långsiktighet och framtidstro behövs i en tid som denna då vi är i ständig förändring. Nya råd och rön föreslår varje dag hur vi ska planera och leva våra liv. Samtidigt som vi lever i en tid av förändring så behövs långsiktiga och kloka beslut som håller över tid. Det är utmanade men nödvändigt för en hållbar utveckling och ett samhälle vi trivs att leva i.

I Mora finns stora behov och kreativa lösningar behövs för att resurserna ska räcka till. Genom kreativa lösningar och med bredare perspektiv kan vi skapa samnyttor som är mindre resurskrävande. Det behövs ett övergripande arbete och syftet med strategin Hållbara Mora är att ge förutsättningar för att invånarna i Mora ska kunna uppleva en god livskvalitet på lång sikt. Strategin ska fungera som ett stöd för kommunens förvaltningar, nämnder, styrelser och bolag för att arbeta mot samma målbild 2030. En klok hushållning med våra lokala och globala resurser är en förutsättning för en bra framtid i Mora. En stor utmaning är att få hållbara resor då dessa idag leder till stora utsläpp. Kommunen ska fortsätta arbetet med att tillsammans med det lokala näringslivet och organisationer, utveckla Mora till en uthållig kommun, ekonomiskt, socialt och miljömässigt.

Att göra:

- Alla beslut ska prövas utifrån ett hållbarhetsperspektiv.
- Mora kommun ska alltid pröva klimatsmarta val.
- Kommunen ska arbeta för en fordonspark som är mindre beroende av fossila bränslen.
- Kommunen ska verka för att alternativa drivmedel finns tillgängliga i Mora.

Kultur, idrott och fritid bidrar till en attraktiv kommun som sätter oss på kartan

Mora förknippas med ett aktivt liv som präglas av kultur, idrott och fritid. Besöksnäringen är starkt förknippad med kulturaktiviteter, idrottsevenemang och naturupplevelser. Ett brett utbud av aktiviteter ger kommuninvånare ett rikare och friskare liv, vilket stärker besöksnäringen och bidrar till en positiv samhällsutveckling.

Grunden för detta är samverkan mellan det civila samhället, föreningar, kommersiella intressen och kommunen. Moras arenor för kultur, idrott och fritid har stor betydelse och behöver utvecklas. Varje år genomförs arrangemang som är oerhört betydelsefulla för Moras varumärke och attraktionskraft. Vi vill därför verka för ett brett utbud av kultur-, idrott och fritidsaktiviteter, vilket är en grund för besöksnäringen.

Moras utvecklingsmöjligheter ska utredas

En god fritidsverksamhet ger kommuninvånare ett rikare och friskare liv och bidrar till en god folkhälsa och en positiv samhällsutveckling. Under många år har det förts diskussioner om hur olika behov inom framförallt idrottsrörelsen kan utvecklas. Mora kommun blev årets bästa elitidrottskommun 2018 vilket även förpliktar. Ett förslag som lyfts flera gånger är en multiarena som skulle kunna inrymma flera idrotter, kulturhus och olika evenemang. Stranden har pekats ut som ett evenemangsområde som skulle kunna inrymma en större anläggning. Frågan behöver utredas då det finns många identifierade behov i kommunen. Besöksnäringen har också efterfrågat möjligheten att kunna bedriva större evenemang i Mora.

Det finns även efterfrågan på andra typer av parker och anläggningar. Det är allt ifrån lekplatser, skateparker och spontanidrottsplatser. Ett område som har stora potential är Kajenområdet. Även andra delar av kommunen måste ses över. En öppen och positiv attityd till ungdomars kultur är viktig. Ungdomens Kulturhus ska vara en viktig funktion i detta arbete. Rosa huset ska vara en öppen mötesplats för alla ungdomar. För att få fler i rörelse ska det vara enkelt och säkert att cykla och promenera i Mora. I stadsplanering måste det tas större hänsyn till gång- och cykeltrafikanter för att uppmuntra fler att välja bort bilen.

Att göra:

- Ett kultur- och idrottspolitiskt program ska tas fram.
- En större utredning över Moras framtida utvecklingsmöjligheter ska göras, där Stranden- och Kajenområdet särskilt ses över.
- En gång- och cykelstrategi ska tas fram.

Ökad valfrihet

MoraAlliansen står upp för valfrihet. Moraborna ska kunna välja mellan olika utförare när det gäller vård, skola och omsorg. Vi ser gärna att det öppnar vårdcentraler i Mora med annan utförare än landstinget. I Mora finns goda exempel av alternativa driftsformer inom förskoleverksamheten som har uppskattats av Moraborna. Skolverksamheten i Selja är en annan verksamhet utanför den kommunala verksamheten som tilltalar barn och föräldrar.

Det är positivt att det finns intressenter som vill öppna en fristående högstadieskola i Mora.

Det finns även alternativa driftsformer för de äldre och MoraAlliansen är även öppen för valfrihet inom hemtjänsten. Att få välja vem som ska komma in i hemmet när man blivit äldre borde vara en självklarhet. Vi tror också att detta kan öppna upp för småföretagande ute i våra byar, där både de äldre och de som jobbar i hemtjänsten känner varandra vilket betyder

mycket för tryggheten. Det fina med valfrihet är att man kan välja bort det som inte fungerar, och det gäller oavsett vem som driver verksamheten. Det viktigaste är att det är god kvalitet och inte vem som driver den. Kostnaden för verksamheten ska vara densamma oavsett vem som är huvudman. Vi är positiva till mer småskalig verksamhet i kommunen. Det är viktigt att det hela kommunen ges möjlighet att utvecklas. Det behövs en översyn av landsbygdsutvecklingen och därför ska ett nytt Landsbygdspolitiskt program tas fram.

Att göra:

- Andra utförare än de offentliga ska prövas i positiv anda.
- Ett landsbygdspolitiskt program ska tas fram.

Vi vill arbeta tillsammans med de goda krafterna i samhället

Civilsamhället är viktigt för att samhället ska fungera. Vi vill arbeta tillsammans med de civila krafterna så att vi kan utveckla lokala träffpunkter som bidrar till möten och gemenskap. Det finns en utbredd psykisk ohälsa, och därför behövs framförallt aktiviteter för både äldre och yngre. Måltidsvän och läxhjälp är exempel på insatser som behövs. Ett aktivt civilsamhälle bidrar till demokrati, välfärd, folkhälsa, gemenskap och social sammanhållning.

Hållbar utveckling och ekonomisk hushållning

Det behövs tydliga processer och en god planering

Mora ska i sin budget formulera mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Målen ska uttryckas i såväl ekonomiska som verksamhetsmässiga termer. Det innebär att varje generation ska bära sina egna kostnader och att verksamheten ska bedrivas kostnadseffektivt och ändamålsenligt. Vi vill därför starkt betona vikten av en god ekonomisk hushållning med en väl fungerande budgetprocess och budgetuppföljning. Alla skatteintäkter kommunens medborgare betalar in och de statsbidrag som tilldelas går till kommunal verksamhet. Kommunen har som övergripande mål att verka förebyggande, vilket även är ekonomiskt gynnsamt och framåtsyftande. Det långsiktiga målet för kommunen är ett årligt resultat på 2 %. Resultatet ska värdesäkra kommunens tillgångar och göra det möjligt att finansiera nödvändiga investeringar med egna medel, och därför måste låneskuldens nivå/invånare ses över.

Det ekonomiska utrymmet ska i första hand användas till att utveckla kvaliteten inom skola, vård och omsorg. Ska välfärd och tillväxt klaras i framtiden måste vi hushålla väl med våra resurser, vilket är ett gemensamt intresse för både medborgarna och de anställda i Mora kommun. Det är därför viktigt att ha omsorg om varje skattekrona.

Att göra:

- Utveckla den målstyrda budgetprocessen i kommunen för en tydligare, långsiktig och hållbar planering.
- Kommunala investeringar ska finansieras ansvarsfullt och långsiktigt.
- Mora kommun ska på sikt ha en skattenivå som är lägre än medelskattenivån i Dalarna.

Förskola till högskola – i Mora finns möjligheter

MoraAlliansen vill verka för en skola där ingen hålls tillbaka och ingen lämnas efter. Barn och unga som har fått sin utbildning i Mora ska vara rustade med god självkänsla, ett demokratiskt och tolerant handlande samt ett entreprenöriellt förhållningssätt som ger individen goda förutsättningar till ett aktivt liv. Kunskap och kunskapsuppföljning ska vara i fokus för att erbjuda en skola med hög kvalitet.

En öppen och trivsamt miljö med en gemensam värdegrund och nolltolerans mot mobbning utgör grunden för en bra skola. Inom de kommande åren är behovet av kompetens inom skolverksamheten stort. Vi är positiva till utökat samarbete mellan skolformerna, men också mellan andra verksamheter i skolan som kost och lokalvård. Detta gör det lättare att erbjuda heltidstjänster och möta önskad tjänstgöringsgrad. Samarbeten med lärosäten ska därför prioriteras. Det gäller såväl gymnasiet som högskolor och universitet. Mora har en lång tradition av kooperativa förskolor och vi ser fortsatt positivt på fristående verksamheter och valfrihet.

De kommunala och fristående verksamheterna erbjuder tillsammans ett brett utbud med många olika inriktningar, vilket leder till en ökad valfrihet för elever, föräldrar och personal.

Att göra:

- Samarbeten mellan skolformer ska utvecklas där det är lämpligt.
- Utbildningen på barn- och fritidsprogrammet ska kopplas ihop med kompetensbehovet inom förskolan.
- Fortsatt samarbete med lärarutbildningen.
- Fortsatt vara positiv till valfrihet och ett brett utbud.

Hemmen och förskolan lägger grunden

Barngruppens storlek ska anpassas utifrån elevernas ålder och lokalernas beskaffenhet. Vi står bakom en närhetsprincip när det gäller de yngsta barnen. Det innebär att förskolan ska vara lokaliserad så nära hemmet som möjligt. Den öppna förskola fyller en viktig funktion när det gäller att skapa sociala relationer. Kommunen ska även framöver erbjuda barnomsorg på kvällar och helger.

Att göra:

- Närhetsprincipen ska vara vägledande i förskolans planering och organisation.
- Det ska finnas såväl barnskötare som förskolelärare på våra förskolor.
- Säkerställa att dagbarnvårdare kan erbjudas.
- Kommunen ska fortsätta att erbjuda barnomsorg kvällar och helger.

Fritidshem

Fritidshemmet är en pedagogisk gruppverksamhet som kompletterar utbildningen i förskoleklassen och grundskolan. Innehållet i verksamheten är viktigt och kan fördjupas utifrån en helhetssyn på elevens behov. Fritidshemmen är en viktig del av skolans verksamhet. Verksamheten ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda eleverna en meningsfull fritid och rekreation med social gemenskap. Genom samverkan med föreningslivet och det övriga civila samhället kan utbudet breddas. Genom detta kan utbudet öka för barnen och underlätta för familjerna.

Att göra:

- Utveckla verksamhetens innehåll genom samverkan med närliggande företag, föreningar och samhällsservice.

Grundskolans resultat ska förbättras

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling. De ska utifrån sina egna förutsättningar kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Grundskolans framgång beror på det ledarskap som skolchef, rektorer och lärare utövar på plats. Pedagogiken ska utgå ifrån beprövad erfarenhet och den senaste forskningen. I ett Mora med ett decentraliserat boende ingår byskolorna som en naturlig del i vår ambition att hela kommunen ska leva. Eleverna upp till årskurs tre ska erbjudas skola i närheten av hemmet så långt det är möjligt. Det måste finnas trygga skolmiljöer och skolvägar.

Moras skolor ska bli bättre varje år, både i egna jämförelser och i mätningar med andra kommuner. För att säkerställa att utvecklingen går åt rätt håll ska återkommande mätningar genomföras. Lärare ska få fortbildning för att kunna möta ökade behov och kunna utöva det goda ledarskapet. Vi vill att lärarna ska få mer tid med eleverna, men även för att kunna samverka med varandra. Relationen mellan skolan och hemmet är viktig för elevernas utveckling, och den ska vila på ömsesidig respekt för varandras ansvar. Det behövs mer fysisk aktivitet för skolelever i Mora och därför vill vi införa pulsträning på alla skolor. Vi vill att Moras grundskolor utvecklar profilinriktningar liknande de på Mora gymnasium.

Under mandatperioden ska frågan om att rusta upp befintliga högstadieskolor eller bygga en eller två nya högstadieskolor utredas. Detta ska ske genom en transparent process med bred förankring.

Att göra:

- Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever och lärare tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero, utifrån de ordningsregler som finns på varje skola. Detta ska följas upp vid varje skolenhet.
- Lärarnas administrativa uppgifter ska minska.
Stärka samverkan mellan skola och näringsliv.
- Införa pulsträning på alla skolor.
- Skapa profilinriktningar inom estet, idrott, natur och teknik samt språk på våra högstadieskolor.
- Beslut om Moras framtida högstadieskolors antal och placering ska fattas under mandatperioden.

Gymnasieskola

Gymnasieskolan ska ge en god grund för fortsatta studier och yrkesverksamhet samt leda till personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Programutbudet, med både bredd och spets, ska utgå ifrån elevernas önskemål men också ha en tydlig koppling till kompetensförsörjningen i vår region. En öppen och trivsamt miljö, valmöjligheter och en tydlig idrottsprofil utgör tillsammans med skickliga lärare grunden för en god undervisning. Programutbudet ska ha en tydlig koppling till det kompetensbehov som finns i regionen. Gymnasieskolan ska samverka med det regionala näringslivet och samhället i övrigt.

Gymnasiets lokaler är ålderstigna, slitna och klimatmässigt dåliga. Skolan behöver renoveras och byggas om.

Att göra:

- Ung Företagsamhet, UF, ska utökas till fler program.
- Gymnasial lärlingsutbildning ska stärkas.
- Positiv inställning till att inrätta IB-gren på gymnasiet.
Samverka med profilinriktningarna på högstadiet.
- Vi vill bygga fler elevboenden i närheten av Mora gymnasium.
- Marknadsföra Mora högskolecentrum mer aktivt på gymnasiet.
- Renovera och bygga om gymnasiets lokaler.

Fortsatt utbildning i Mora

Behovet av kompetens är stort i Mora och därför måste fler uppmuntras till högskolestudier på hemorten. Efter gymnasiestudier eller vuxenutbildning ska det finnas möjlighet att vidareutbilda sig genom distansstudier mot högskola och universitet. Det finns idag stora möjligheter till högre studier både i kommunen och i regionen. För ändamålet är Mora högskolecentrum ett alternativ. Ett nära samarbete med Mora folkhögskola behöver också främjas. Vi vill etablera ett "Campus Mora" med högskoleutbildning, gärna med hälso- och idrottsprofil samt småföretagande.

Att göra:

- Förstärka Mora högskolecentrums viktiga roll och utbud.
- Förstärka samverkan mellan Mora högskolecentrum och gymnasiet.
- Förlägga Mora högskolecentrums verksamhet till Mora gymnasiums område för att stärka Mora som ett utbildningscentrum.
- Etablera kontakter med högskolor i landet för att utveckla möjligheterna till högskolestudier i Mora.

Trygghet, välfärd och hälsa

Mora kommunen vill ha fler invånare

Vi vill att Mora ska växa och vi välkomnar de som vill flytta hit. Alla människor har rätt att bli behandlade med respekt, oavsett ekonomiska förutsättningar, etnisk bakgrund, religiös övertygelse, kön, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning. Ett jämlikt samhälle kräver samma rättigheter, samma möjligheter och samma skyldigheter för alla invånare. Jämställdhetsaspekten ska vägas in när kommunala beslut fattas.

Medarbetarna i kommunen är en viktig resurs

Ledarskapet i kommunen ska präglas av kompetens, lyhördhet, coachande inställning, tydlig ansvarsfördelning och ett gott värdskap. Det är viktigt att alla medarbetare förstår sin betydelse och att enskilda arbetsinsatser faktiskt påverkar hela verksamhetens gemensamma resultat. Kommunens organisation och ledningsstruktur ska vara tydlig för alla medarbetare. Processer och ärendehantering ska kunna förstås av alla och alla ska känna ett ansvar att ständigt förenkla och förbättra dessa.

Vi ska bli bättre på att ta vara på medarbetarnas kompetens och vilja att utveckla effektivitet och kvalitet på den egna arbetsplatsen. Medarbetarskapet ska präglas av ett gott värdskap i alla kontakter med medborgare, besökare och företag. Ett gott värdskap lägger grunden för

verklig och långsiktig framgång i alla verksamheter där kontakt och kommunikation människor emellan står i centrum.

Kommunkoncernens personalpolitik ska präglas av öppenhet, jämställdhet, delaktighet, mångfald och nytänkande. Mora kommun och dess bolag ska vara attraktiva arbetsgivare för att kunna rekrytera nya kompetenta medarbetare i en snar framtida situation med arbetskraftsbrist.

Att göra:

- Vi ska arbeta för att skapa en gemensam personalpolitik för hela kommunkoncernen.
- Ett hälsobefrämjande ledarskap leder också till ökad frisknärvaro.
- Förtroendevalda med presidieuppdrag ska kunna delta tillsammans med de anställda i kommunens friskvårdsprogram och aktiviteter.
- Det är också angeläget att utveckla arbetsformer som möjliggör för medarbetarna att få önskad sysselsättningsgrad.
- Mora kommun ska ha jämställda löner.
- Mora kommun ska säkerställa att våra verksamheter är anpassade och öppna för alla. Vi ska arbeta aktivt med HBTQ och övriga likabehandlingsfrågor.

Öka möjligheterna till egen försörjning och integration

Det är viktigt att uppmuntra alla till eget ansvar och egen försörjning, även de med vård- och omsorgsbehov så att möjligheten att försörja sig själv är fortsatt hög även i dessa grupper. Att kunna ta hand om sig själv betyder mycket för såväl självkänslan som för känslan av delaktighet och betydelse.

Integrationsarbetet ska utgå ifrån att alla individer är olika, men att alla människor har samma värde. Den snabbaste vägen till integration går via språket, jobb och delaktighet i det civila samhället för att på så sätt omfatta den gemenskap och värdegrund som det svenska samhället vilar på. Vi har ett ansvar att hjälpa människor i nöd och vi står också inför en stor generationsväxling i Mora,

så alla behövs. Det behövs riktade insatser såsom information och utbildning till nyanlända om deras rätt och möjligheter i det svenska samhället. För kvinnor ska det göras särskilda insatser för ökad inkludering och jämställdhet.

Att göra:

- En integrationsplan ska upprättas.
- Det ska från dag ett vara fokus på språk och jobb samt det svenska samhällets värdegrund och historia.
- Fortsätta samarbetet med frivilligorganisationer när det gäller integrationsarbetet.
- Alla nyanlända och ensamkommande barn ska ha en kontaktperson/kontaktfamilj för att kunna ta del av det svenska vardags- och familjelivet.

Vård och omsorg ska ha god kvalitet och gärna samordnas

För att kunna erbjuda vård och omsorg av hög kvalitet och med ett gott omhändertagande, ska vi med ett aktivt fortbildnings- och kompetensutvecklingsarbete säkerställa att vår personal har fortsatt hög kompetens och engagemang. Alla äldre bör få möjlighet att styra över sin livssituation, det är viktigt för välbefinnandet. Äldre ska känna trygghet, gemenskap och delaktighet i samhället. Rätten att välja och möjlighet till självbestämmande vid behov av vård och omsorg är viktiga för ett värdigt åldrande. Vi ska utveckla äldreomsorgen och ge de äldre ökad valfrihet och större möjligheter att bestämma över sin egen vardag – vilken hjälp de vill ha och hur de vill bo. Det ska vara en rättighet för våra äldre att kunna välja hemtjänstutförare om man vill det, kommunal eller privat. När hälsan sviktar, och man inte längre klarar sig på egen hand, ska hemtjänsten, vården och omsorgen finnas där utan krångel och vara av hög kvalitet. Vi är därför positiva till att det etableras privata vårdcentraler i Mora för att öka tillgängligheten och valfriheten för Moraborna. Många seniorer kan ha stora behov av vårdinsatser. Familjecentralen är ett gott exempel som även borde finnas för de äldre. Med samlad kunskap och insikt om varje enskild persons behov kan bättre insatser erhållas.

Den psykiska ohälsan är stor hos de äldre. Anhöriga har en stor betydelse och påverkan på de äldres välbefinnande, och därför ska de anhöriga vara delaktiga i planeringen av omsorgen. Anhörigstöd och växelvård är viktigt.

Att göra:

- Införa LOV i hemtjänsten.
- Utredda behov och planera olika boendeformer för seniorer.
- Vi vill motverka psykisk ohälsa och ensamhet genom att stimulera till ökad gemenskap. Goda exempel vi vill införa är måltids- och kulturvån.
- Vi ska utveckla dialogen och samverka med pensionärsföreningarna.
- Ge stöd och säkerställa möjlighet till avlastning för de som vårdar sina anhöriga i hemmen.
- Utveckla teknikens och digitaliseringens möjligheter.
- Seniorer ska vara en remissinstans i frågor som berör dem och därför vill vi utveckla möjligheten till dialog och samverkan.
- Utredda möjligheterna för att etablera en äldrecentral tillsammans med landstinget.
- Under mandatperioden ska vi pröva frågan om en särskild äldreomsorgnämnd.

Samverkan för fortsatt trygghet i Mora

Ett fortsatt bra samarbete mellan kommunen och polismyndigheten bidrar till ett tryggare Mora. Brottsofferjouren och kvinnojouren bedriver en viktig verksamhet för den som drabbas av brott eller våld i nära relation. Dessa verksamheter ska fortsatt stödjas. Grannsamverkan är effektiv för att minska brottsligheten och öka tryggheten, liksom trygghetsvandringar är en flexibel metod för att upptäcka och åtgärda platser som upplevs som otrygga eller bedöms vara osäkra. Frivilligorganisationer som genomför nattvandringar ska stöttas. Stadsmiljöns betydelse får heller inte underskattas. Trygghet ska vara ett ledord i stadsplanering.

Att göra:

- Fortsätta arbetet med BRÅ.
- Fortsätta stödja brottsofferjouren, kvinnojouren och Familjefrid. Uppföljning av arbetet ska göras.
- Genomföra trygghetsvandringar för att kunna åtgärda platser som upplevs som otrygga.
- Ta hänsyn till trygghetsfaktorerna vid stadsplanering.
- Utveckla samarbeten med det civila samhället.
- Prioritera säkra och trygga skolvägar.
- Använda ordningsvakter när det finns behov.
- Utöka antalet övervakningskameror för ökad trygghet.
- Klotter och skadegörelse ska bekämpas och åtgärdas snabbt på kommunala byggnader.
- Vi vill se en ökad synlig närvaro av polisen.
- Vi ska fortsätta arbeta aktivt mot våld i nära relationer.
- Vi ska arbeta aktivt mot hedersrelaterat våld och förtryck.
- Vi ska inleda samarbete med en mansjour så att män kan få kvalificerad hjälp vid relationsproblem.

Inflytande och delaktighet ska öka

Ett stärkt medborgarinflytande är en prioriterad fråga och kontakten med Moraborna måste öka. Kommunens kommunikationskanaler ska bli mer proaktiv när det gäller att kommunicera med medborgarna. Nya sätt att informera och kommunicera ska provas. Kommunens bemötande ska uppfattas som trevligt och serviceinriktat. Vi vill se en tydlig och transparent redovisning p när det gäller hur skattemedel fördelas, hur verksamheter fungerar och hur man kan påverka i olika frågor.

Att göra:

- Kommunens digitala kanaler ska utvecklas och fler e-tjänster ska införas.
- Kommunal information ska vara tydlig, finnas på flera språk och även vara anpassad för olika funktionshinder.

Ungdomars inflytande behöver stärkas

Ungdomars delaktighet i samhället betyder mycket för den framtida demokratin. Mora kommun har inom ramen för ansvaret uppgiften att erbjuda de ungdomar som berörs lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning.

Att göra:

- Ungdomar ska vara en remissinstans i frågor som berör dem.

Med gemensamma krafter bygger vi ett hållbart Mora

